

و یک شرکت در حوزه فولاد در استان زنجان، بیش از ۷۵۰ میلیارد تومان برگ تشخیص مالیاتی صادر شده است.

- در استان قزوین از یک شرکت فعال خرید و فروش خودرو حدود ۶۸۰ میلیارد تومان فرار مالیاتی شناسایی شده است.
- در استان فارس برای اشخاصی که از یک صندوق قرض الحسنه برای فرار مالیاتی استفاده کرده بوده اند، بیش از ۲۴۰ میلیارد تومان برگ تشخیص صادر شده است.

هوشمند سازی مالیات ستانی با محوریت سامانه مودیان:

از پیش نیازهای اساسی برای رسیدن به عدالت مالیاتی، ایجاد شفافیت اقتصادی در جامعه است. در همین راستا سازمان امور مالیاتی کشور با تاکید بر ضرورت مالیات ستانی مبتنی بر اطلاعات شفاف و قابل استناد و بهره‌گیری از ابزارهای ثبت معاملات و سامانه های اطلاعاتی، به دنبال برقراری یک نظام مالیات ستانی هوشمند با هدف استقرار عدالت مالیاتی در کشور است. شفافیت در نظام مالیاتی و فعالیت‌های اقتصادی آثار بسیار مهمی از جمله هوشمند سازی نظام مالیاتی، جلوگیری از فرار مالیاتی، حذف تشخیص مالیات علی‌الرأس، پرداخت مالیات منطبق با درآمد و با رویکرد برابر و همچنین تکریم مؤدیان مالیاتی و افزایش رضایت آنها را به دنبال دارد.

به منظور شفاف سازی تدریجی مبادلات فعالیت‌های اقتصادی و در راستای ایجاد زیرساخت مالیات الکترونیکی و دستیابی به یک نظام مالیاتی هوشمند و همچنین به منظور تسهیل در شناسایی درآمد واقعی مؤدیان و تحقق عدالت مالیاتی در بخش صاحبان مشاغل، پروژه راه اندازی و بهره‌برداری سامانه فروشگاهی در سازمان امور مالیاتی کشور تعریف شد. سامانه فروشگاهی یک نظام جامع جمع‌آوری و پردازش اطلاعات در سطح ملی است، به نحوی که مهم‌ترین و اصلی‌ترین شالوده این نظام، داده‌ها و اطلاعات مالیاتی و مؤدیان شروع شده و با مدیریت اطلاعات اقتصادی، تجاری و مالی مشمولین به تکامل می‌رسد. در راستای اجرایی شدن این موضوع، قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان در سال ۱۳۹۸ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. با توجه به ضرورت برطرف شدن نواقص این قانون بخصوص ایجاد زیرساخت حقوقی الزام تدریجی مؤدیان به استفاده از پایانه فروشگاهی و اجرای دفعی تخصیص کارپوشه به مؤدیان، در تیرماه سال جاری هم لایحه تسهیل تکالیف مؤدیان در اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان به تصویب مجلس رسید.

اولین و مهمترین فایده اجرایی شدن قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان، تغییر رویکرد در روش مالیات ستانی است. در واقع، تا حد امکان شاهد حذف ممیز محوری خواهیم بود، به این معنا که میزان مالیاتی که شخص باید پرداخت کند به صورت هوشمند و سامانه ای مشخص خواهد شد. یکی از ایراداتی که به نظام فعلی مالیات ستانی گرفته می‌شود، سیستم ممیز محوری است یعنی تشخیص اینکه یک مؤدی مالیاتی چه میزان مالیات

باید بپردازد برعهده شخصی به نام ممیز است که بر اساس شواهد و داده‌های مختلف از جمله نوع صنف، مکان استقرار، گردش حساب، هزینه‌ها شامل مواد اولیه، حقوق، دستمزد و اجاره و رقم احتمالی درآمد، سود مؤدیان را حدس می‌زند و بر اساس آن مالیات متعلقه را به مؤدی اعلام می‌کند. معمولاً هم مؤدی اعتراض می‌کند و بعد از کش و قوس‌های زیاد و زمان بر بین مؤدی و ممیز، عددی تعیین شده و مؤدی باید آن را بپردازد، اما سامانه مؤدیان می‌خواهد سیستم را از ممیز محوری و به عبارت بهتر، فضای سلیقه‌ای دور کند و مبنای پرداخت مالیات را بر اساس عملکرد واقعی مؤدیان یعنی هزینه‌ها و درآمد‌های واقعی آنها تعیین کند.

مدیریت هوشمندانه معافیت‌های مالیاتی شرکتهای بزرگ:

در سال آغازین دولت سیزدهم، عدد مشمول بخشودگی و معافیت از کل درآمد مالیاتی اخذ شده، بیشتر بوده است. بر اساس آمارها، در سال ۱۴۰۰ در مجموع ۳۴۰ هزار میلیارد تومان تخفیف مالیاتی لحاظ شده است (میزان درآمد مالیاتی وصولی در آن سال، حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان بوده است). بخش قابل توجهی از این رقم از محل معافیت‌های قانونی بوده که دولت برای شرکت‌های تولیدی و صادراتی کشور یا در مناطق محروم و آزاد اعمال کرده است. به عنوان مثال، بررسی‌های انجام شده در سایت کدال مربوط به صورت‌های مالی ۹ شرکت بزرگ بورسی (فولاد مبارکه اصفهان، ملی مس ایران، هلدینگ خلیج فارس، گلکهر، چادرملو، پالایش نفت بندرعباس، شرکت سرمایه‌گذاری تأمین اجتماعی، بانک ملت و پالایشگاه اصفهان) نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۰ برای این شرکت‌ها حدود ۷۰ هزار میلیارد تومان معافیت و تخفیف مالیاتی لحاظ شده است. مثلاً فولاد مبارکه در مقایسه با مالیاتی که با نرخ پایه مالیات ۲۵ درصدی قرار بود بپردازد، ۲۲ هزار میلیارد تومان معافیت و تخفیف مالیاتی اخذ کرده است. در حالی که هر چند حمایت از تولید ضروری است، اما با توجه به ارقام قابل توجهی که در این بخش وجود دارد، ضرورت دارد در طول اجرای قانون برنامه هفتم توسعه برای اعمال «کلیه معافیت‌ها، مشوق‌ها، کاهش نرخ، بخشودگی‌ها و اعتبارات مالیاتی که به موجب قوانین و مقرراتی قانونی وضع گردیده است»، سقف تعیین شود. همچنین سازمان امور مالیاتی با پیگیری برای تصویب لایحه مالیات بر مجموع درآمد در دولت و مجلس به دنبال تعیین تکلیف برخی معافیت‌های مالیاتی مانند معافیت شرکت‌های بزرگ مستقر در مناطق کمتر توسعه یافته ناشی از تفسیر دیوان عدالت اداری از ماده ۱۵۹ قانون برنامه پنجم توسعه است.

در مجموع، سازمان امور مالیاتی کشور با مبارزه با فرار مالیاتی، هوشمند سازی و داده محور کردن نظام مالیاتی و ساماندهی معافیت‌های مالیاتی، به دنبال این است که در طول دوره اجرای قانون برنامه هفتم توسعه، گام‌های بزرگی در راستای تحقق عدالت مالیاتی بردارد و تحقق این موضوع، نیازمند همکاری نمایندگان محترم مجلس است که این روزها در حال بررسی و تصویب این لایحه هستند.